

20. november 2020

Åbent brev til Danmarks udenrigsminister Jeppe Kofod

Konflikten i Vestsahara eskalerer, og Danmark skal engagere sig

Kære udenrigsminister,

Krigen er begyndt igen i Vestsahara, men en hurtig indgriben kan forhindre, at konflikten bliver endnu mere alvorlig end den allerede er. Det forudsætter dog et engagement og en politisk vilje til at finde en holdbar fredsløsning, der er i tråd med både folkeretten og menneskerettighederne. I denne sammenhæng kan Danmark og de øvrige nordiske lande spille en særlig rolle. Konflikten kan desværre udvikle sig til en omfattende krig, der også breder sig til nabolandene Algeriet og Mauretania. En krig, som kan føre til mange dræbte og en ny flygtningebølge til Europa. FN-forbundet opfordrer derfor den danske regering til at engagere sig i Vestsahara-konflikten.

Konflikten i Vestsahara er gammel og næsten glemt. Siden kolonimagten Spanien trak sig ud af Vestsahara i 1975, har der været krig og konflikt i området, som er delt i en vestlig del, der er besat af Marokko, og en østlig del, der kontrolleres af Polisario. De to dele er adskilt af en 'mur', der er 2.740 km lang. På hver side befinder der sig soldater fra henholdsvis Marokko og Polisario. Begge parter indgik i 1991 en våbenhvile, som fortsat overvåges af FN-styrken MINURSO. I forbindelse med våbenhvilen blev det lovet, at der skulle gennemføres en folkeafstemning i Vestsahara, hvor befolkningen skulle tage stilling til Vestsaharas tilknytning til Marokko eller selvstændighed.

I 29 år har FN og parterne haft succes med at fastholde våbenhvilen, men der har ikke været fremskridt angående muligheden for en folkeafstemning. Tværtimod har omverdenen vænnet sig til situationen, og parterne i konflikten er ikke blevet belønnet for at forsøge at løse den med fredelige midler.

Årene er gået, og Marokko har i strid med folkeretten indgået fiskeri- og handelsaftaler med EU, som har inkluderet den del af Vestsahara, som Marokko kontrollerer. Dette er ulovligt, da landets status er uafklaret. Derudover har Frankrig gennem sin plads i FN's

sikkerhedsråd forhindret, at MINURSO fik mulighed for at overvåge menneskerettighedssituationen i Vestsahara.

En delegation fra FN-forbundet afholdt tidligere i år et møde med den franske ambassadør i Danmark, Caroline Ferrari, hvor vi bl.a. påpegede, at Frankrig har et særligt ansvar qua sin plads i Sikkerhedsrådet. Vi lyttede også til de franske argumenter for at modsætte sig, at MINURSO kunne få ret til at overvåge menneskerettighedssituationen i Vestsahara.

Vores konklusion er, at Frankrigs og EU's adfærd, når det gælder menneskerettigheder, handel og fiskeri, har svækket fredsprocessen.

Løsningen skal findes ved forhandlingsbordet med international ret som et styrende princip. Sikkerhedsrådets faste medlemmer må sætte kortsigtede, nationale interesser til side til fordel for en langsigtet løsning baseret på god moral og etik, og Danmark bør ikke længere dække sig ind under, at man blot bakker op om FN og EU.

Det er derfor på tide, at Danmark engagerer sig i konflikten, og gerne sammen med de andre nordiske lande, da vi i høj grad deler syn på folkeretten og menneskerettighederne.

FN-forbundet har derfor følgende anbefalinger til den danske regering:

- 1) Begge parter – Marokko og Polisario - skal presses til at sætte sig til forhandlingsbordet, så våbenhvile kan genoprettes.
- 2) FN bør snarest udpege en særlig udsending for Vestsahara. Denne stilling har ikke været besat siden maj 2019.
- 3) FN-styrken MINURSO bør have flere ressourcer og et udvidet mandat, der også skal inkludere overvågning af menneskerettighederne i Vestsahara og flygtningelejren i Tindouf, Algeriet.
- 4) Arbejdet for at sikre en folkeafstemning skal opprioriteres. Uden en folkeafstemning vil en vedvarende fred i Vestsahara ikke være mulig.
- 5) Danmark bør over for EU gøre det klart, at vi ikke kan støtte handels- og fiskeriaftaler med Marokko, der inkluderer Vestsahara. EFTA (heriblandt Norge og Island) og USA har i deres aftaler med Marokko gjort det klart, at aftalerne ikke inkluderer Vestsahara. Dette burde også være muligt for EU.
- 6) Danmark bør tilbyde at deltage i FN-styrken MINURSO med et mindre antal danske militærobservatører.
- 7) Danmark bør ligesom Norge og Sverige sende bilateral nødhjælp til flygtningelejrene i Tindouf, hvor ifølge UNHCR op imod 90.000 flygtninge fra Vestsahara har boet i årtier.
- 8) Danmark bør gøre en aktiv indsats for at samle de nordiske lande om en fælles nordisk fredsindsats for Vestsahara.

Hvis Danmark og omverden lukker øjnene for denne konflikt, så vil det på et tidspunkt ramme os selv. Sidste gang varede krigen i 16 år. Der er tilmed risiko for, at den kan brede sig til nabolandene Mauretanien og Algeriet, så Nordafrika, der allerede plages af

omfattende uro og terrorisme, vil kunne opleve endnu en omfattende krig. Det vil sætte den sociale og økonomiske udvikling i stå i regionen og medføre store flygtningestrømme mod, bl.a., Europa. Vi har derfor ikke råd til at lukke øjnene for denne konflikt.

Vi – omverdenen - har derudover et moralsk ansvar. Ligesom tilfældet var for omverdenen, da der skulle findes en løsning på, hvor grænsen skulle gå i Sønderjylland for 100 år siden.

Med venlig hilsen,

Ditte Ingemann Hansen
Næstforperson, FN-forbundet

cc. Alle medlemmer, Det Udenrigspolitiske Nævn